



GI-102010

Seat No. _____

B. Ed. (Sem. II) Examination

March / April - 2019

BED1M206 : Social Science

(New Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (૧) બધા પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
 (૨) વિકલ્પો આંતરિક છે.
 (૩) જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

- ૧ (અ) નીચેના ત્રણમાંથી કોઈ પણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો : ૮
- (૧) કુદરતી પ્રદેશ પદ્ધતિનો અર્થ જણાવી તેના લાભ જણાવો.
 (૨) વ્યાખ્યાન પદ્ધતિને અસરકારક બનાવવાના સૂચનો જણાવો.
 (૩) આધાર પદ્ધતિ એટલે શું ? વર્ગખંડમાં આ પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરવામાં કઈ મુશ્કેલીઓ પડે છે ?
- (બ) નીચેના બે પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આપો : ૬
- (૧) પ્રોજેક્ટ પદ્ધતિની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી તેના ફાયદા અને ગેરફાયદા જણાવો.
 (૨) જૂથ ચર્ચા પદ્ધતિના લાભ જણાવી તેના અસરકારક ઉપયોગ માટે શિક્ષક તરીકે તમે શું કરશો ?
- ૨ (અ) નીચેના ત્રણમાંથી કોઈ પણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો : ૮
- (૧) સામાજિક વિજ્ઞાન શિક્ષણમાં તમે વર્તમાનપત્રો અને સામયિકોનો ઉપયોગ કેવી રીતે કરશો ?
 (૨) પૃથ્વીના ગોળાનું મહત્ત્વ જણાવો.
 (૩) 'સામાજિક વિજ્ઞાનના શિક્ષકનો ખૂબ સારો મિત્ર તેનું સંદર્ભ સાહિત્ય છે'. સમજાવો.
- (બ) નીચેના બે પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આપો : ૬
- (૧) નકશાની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી, નકશાના વિવિધ પ્રકારોના નામ આપો. સામાજિક વિજ્ઞાનના શિક્ષણમાં નકશાનો ઉપયોગ કરવાની કુશળતા જણાવો.
 (૨) સામાજિક વિજ્ઞાન શિક્ષણમાં ચાર્ટ-ચિત્રોનો ઉપયોગ કઈ રીતે કરશો ? ઉદાહરણ દ્વારા સમજાવો.

- ૩ (અ) નીચેના ત્રણમાંથી કોઈ પણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો : ૮
- (૧) બ્લ્યુ પ્રિન્ટના લાભાલાભ જણાવો.
 - (૨) એકમ પાઠ આયોજનના સોપાનો સમજાવો.
 - (૩) એકમ પાઠ આયોજનની અગત્ય જણાવો.
- (બ) નીચેના બે પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આપો : ૬
- (૧) ધોરણ-૯ના સામાજિક વિજ્ઞાનમાંથી કોઈ એક એકમ પસંદ કરી ત્રિપરિમાણ દર્શક સારણી તૈયાર કરો.
 - (૨) એકમ પાઠ આયોજન અને પાઠ આયોજન વચ્ચેનો તફાવત સ્પષ્ટ કરો.
- ૪ (અ) નીચેના ત્રણમાંથી કોઈ પણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો : ૮
- (૧) ભારતમાં ગરીબીનાં કારણો જણાવો.
 - (૨) બેરોજગારીના પ્રકારો જણાવી કોઈ પણ ચાર સમજાવો.
 - (૩) ટૂંકનોંધ લખો : ‘જલિયાવાલા બાગનો હત્યાકાંડ’.
- (બ) નીચેના બે પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આપો : ૬
- (૧) વન્ય પ્રાણીઓ શા માટે સંકટમાં મુકાયા છે ? તેઓના જતન માટે કયા કયા ઉપાયો હાથ ધરવા જોઈએ ?
 - (૨) પ્રાચીન ભારતીય સાહિત્ય વિશે માહિતી આપો.
- ૫ નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ સાત પ્રશ્નોના ટૂંકમાં ઉત્તર આપો : ૧૪
- (૧) જૂથ ચર્ચા પદ્ધતિ એટલે શું ?
 - (૨) વ્યાખ્યાન પદ્ધતિના બે ગેરફાયદા જણાવો.
 - (૩) આધાર પદ્ધતિના પ્રકારો જણાવો.
 - (૪) શૈક્ષણિક સાધનોની પસંદગી કરતી વખતે કઈ બે બાબતો ધ્યાનમાં રાખશો ?
 - (૫) ચાર્ટના પ્રકારો જણાવો.
 - (૬) સામાજિક વિજ્ઞાનના શિક્ષણમાં સમયરેખાની બે ઉપયોગીતા જણાવો.
 - (૭) એકમ પાઠ આયોજનનો અર્થ જણાવો.
 - (૮) બ્લ્યુ પ્રિન્ટની બે અગત્ય જણાવો.
 - (૯) ભારતમાં બેરોજગારી ઘટાડવાના બે ઉપાયો જણાવો.
 - (૧૦) અસહકારના આંદોલનની બે અસરો જણાવો.

ENGLISH VERSION

Instructions :

- (1) All the questions are compulsory.
- (2) Options are internal.
- (3) Number have written to the right side shows total marks of the questions.

- 1 (a) Answer any two question from the following questions: 8
- (1) Mention the meaning of natural region method and state its merits.
 - (2) Enlist suggestions to make lecture method effective.
 - (3) What is source method ? Which difficulties faced while using this method in classroom ?
- (b) Answer any one question from the following 6 questions :
- (1) Clarify the concept of project method and explain its advantages and disadvantages.
 - (2) Mention the merits of group discussion method and as a teacher what do you do for its effective use.
- 2 (a) Answer any two questions from the following 8 questions :
- (1) How will you utilize newspapers and magazine in the teaching of social science ?
 - (2) State the importance of globe of the world.
 - (3) 'Reference materials are very good friend of social science teacher' – Explain.
- (b) Answer any one question from the following 6 questions :
- (1) Explain the concept of map, state the name of different types of maps. State the skills of using maps in the teaching of social science.
 - (2) How will you use the charts and pictures in teaching of social science ? Explain with illustrations.

- 3 (a) Answer any two question from the following 8
questions :
(1) Mention the advantages and disadvantages of blue
print.
(2) Describe the steps of unit lesson planning.
(3) Explain the importance of unit lesson planning.
(b) Answer any one question from the following questions. 6
(1) Prepare a three dimension table by selecting any
one unit from Std - 9th Social Science.
(2) Clarify the difference between unit lesson planning
and lesson planning.
- 4 (a) Answer any two question from the following 8
questions :
(1) Explain the reasons of poverty in India.
(2) Mention the types of unemployment and discuss
any four.
(3) Write a short note – ‘Jaliyawala Baug Hatyakand’.
(b) Answer any one question from the following 6
questions :
(1) Why the wild animals are in the problem ? Which
remedies we have to do for protect them.
(2) Give information about ancient Indian literature.
- 5 Answer any seven out of ten from the following 14
questions :
(1) What is group discussion method ?
(2) State any two disadvantages of lecture method.
(3) Mention the types of source method.
(4) Which two points consider while selecting a teaching
aids ?
(5) Mention the types of chart.
(6) State any two uses of time line in social science
teaching.
(7) Give the meaning of unit lesson planning.
(8) State any two importance of blue print.
(9) State any two remedies to reduce unemployment in
India.
(10) Mention any two effect of ‘Asahkar Andolan’.